

חוק פנסיה חובה – עיקרי החוק

הפקדות - כל עצמאי בין הגלאים 21 ל- 60 (גיל פרישה מוקדמת), יפקיד לקופת גמל לקצבה בשיעורים הבאים:

- על חלק ההכנסה החייבת שאינו עולה על מחצית השכר הממוצע במשק (4,837 ₪) יפקיד 4.45%.
 - על חלק ההכנסה החייבת שעולה על מחצית השכר הממוצע במשק (4,837 ₪) ואינו עולה על השכר הממוצע במשק (9,673 ₪ נכון ל-2017) יפקיד 12.55%.
- לעצמאי שהכנסתו מעל השכר הממוצע במשק מדובר בהפקדת מינימום של 822 ₪.**

חיסכון לאבטלה - מהסכום שמפקיד עצמאי לקופת גמל לקצבה, בשנת מס, ייוחס 33% למרכיב חיסכון לסגירת העסק (ומקסימום 12,200 ₪ לכל שנה). צביעת הסכום למרכיב האבטלה תבוא **רטור** על כל הכספים שהפקידו עצמאים עד כה לקופות.

חריגים שלא חייבים להפקיד – עצמאי שבמועד תחילת החוק היה מעל גיל 55 (כלומר כל מי שנולד לפני ה-31 בדצמבר 1961). כמו כן עצמאי שפתח עסק לא חייב בהפקדה בחצי השנה הראשונה לפתיחתו.

הקטנת דמי הביטוח הלאומי

- מחלק ההכנסה שעד 60% מהשכר הממוצע (5,804 ₪) – ישלם 2.87% במקום 6.72%.
- מחלק ההכנסה שמעל 60% השכר הממוצע ועד למקסימום ההכנסה החייבת בדמי ביטוח ישלם 12.83% במקום 11.23%.

כלומר עד הכנסה לפני מס של כ-20,000 מדובר על הקטנת דמי הביטוח הלאומי ומעל הכנסה זו מדובר בהגדלתם. דמי הביטוח הלאומי התעדכנו ב-1.1.2017 לכל העצמאים ללא תלות בהפקדה לפנסיה.

עיצומים וקנסות לעצמאי שלא מפקיד באופן מלא על פי הכנסתו (בשומה)

רשות המסים תעביר למרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, עד יום 31 בדצמבר בכל שנה, מידע לגבי עצמאים שחלה עליהם חובת הפקדה לקופת גמל לקצבה, שהכנסתם מעל לשכר המינימום (מינואר 2017 – 5,000 ₪), ושלא הפקידו בשנת המס הקודמת תשלומים לפי החוק לקופת גמל לקצבה.

לא הפקיד בשנה מסוימת, עצמאי שחלה עליו חובת הפקדה לקופת גמל לקצבה, את הפקדת המינימום לעיל, ישלח לו המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות התראה לאחר קבלת מידע מרשות המסים, ולפיה אם לא יפקיד את התשלומים כאמור, בתוך 90 ימים ממועד משלוח ההתראה, יוטל עליו קנס בגובה 500 ₪.

העצמאי יפקיד את סכום התשלום שפורט בהתראה בתוך התקופה להפקדת התשלום, וימציא למרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות אסמכתה לביצוע ההפקדה. ההפקדה תוכר לניכויים וזיכויים באותה שנת מס בה הופקדה **בלבד**.

הגדלת הטבות המס לפנסיה והשתלמות - גם תוספת של חצי אחוז בזיכוי ממס (במידה ולא נדרש ניכוי בשל א.כ.ע) וגם הסרת חסם בהכרת ההוצאות בקרן השתלמות (אין צורך להפקיד ה - 2.5 אחוז כתנאי בהכרה של ה 4.5 אחוז). כלומר בהשתלמות יתקבל ניכוי מקסימאלי בגובה 4.5% והשאר יוכר רק למס רווח הון על פי התקרות.

שאלות ותשובות

כמה צריך להפקיד עצמאי שהוא גם שכיר צריך להפקיד על הכנסתו לפני מס עד השכר הממוצע במשק ובניכוי השכר המבוטח כשכיר. לדוגמא: עצמאי בעל הכנסה של 5,000 ₪ כשכיר ו- 5,000 ₪ כעצמאי יפקיד על הכנסה לא מבוטחת של 4,673 ₪ סך של 203 ₪ בחודש.

האם ניתן להפקיד בסוף שנה או רק חודשי? החוק מאפשר הפקדה במהלך כל שנת המס, גם בסוף השנה. אולם תקנות קופות הגמל קובעות שהפקדה לקצבה צריכה להיות חודשית. טכנית אנו יכולים להתמודד עם כל בקשה של לקוח בנושא זה, אולם מומלץ לשלם באופן חודשי סכום משוער (כמו במקדמות מס הכנסה) ולהשלים בסוף השנה. במקרה של הפקדות אחת לשנה חשוב מאוד לזכור, שהכיסויים הביטוחיים נפגעים ויש לטפל בכך בנפרד.

האם סנקציה נוספת יש על עצמאי, שלא הפקיד, מעבר לקנס? עצמאי שלא יפקיד באופן מלא את כל ההפקדה על פי חוק יקבל קנס של 500 ₪ לכל שנה שלא הפקיד באופן מלא. מעבר לכך אין סנקציה נוספת. לדעתי יש עצמאיים שיבחרו לשלם את הקנס ולא להפקיד. בטיטות החוק הראשונית משרד האוצר הציע לבטל הכרה בהוצאה בגובה פעמיים ההפקדה השנתית, שהיה צריך העצמאי להפקיד, אולם במהלך המשא ומתן מול ארגוני העצמאיים (בראשות ירון גינדי, נשיא לשכת יועצי המס) משרד האוצר הסכים לוותר על הדרישה והיא נמחקה מהחוק הסופי.

מה יוצא לי מזה? החוק מחייב את העצמאי להפקיד מכיסו לחיסכון לפנסיה, ובכך מקטין את ההכנסה הפנויה. אולם חלק גדול מההפקדה מתקבל בחזרה על ידי הקטנת דמי הביטוח הלאומי (ל-90% מהעצמאיים) והטבות המס הנוספות שמקבל העצמאי בעקבות ההפקדה, זאת בניגוד לכל תכניות החיסכון ואפיקי ההשקעה האחרים שאינם מזכים את החוסך בהטבות מס. כלומר חלק נכבד מההפקדה הוא על חשבון המדינה. כמו כן כל הרווחים על ההפקדות לתכניות פנסיוניות עד התקרה פטורים ממס רווח הון. מדובר בפטור ששווה מאות אלפי שקלים בפרישה.

לדוגמא: עצמאי שהכנסתו לפני מס היא 10,000 ₪ מחויב על פי חוק להפקיד 822 ₪ לחודש (9,866 ₪ לשנה). על פי החוק ישלם החל מ- 1/1/17 140 ₪ פחות דמי ביטוח לאומי, ובמידה ויפקיד 822 ₪ יקבל 261 ₪ הקטנה והחזר מס. כלומר חלק המדינה בהפקדה לחסכון הינו 401 ₪ וחלק העצמאי בהפקדה הינו 421 ₪ בחודש.

אם יפקיד את החובה יקבל 4,807 ₪ בשנה מהמדינה ואם לא יפקיד יקבל קנס שנתי של 500 ₪ ולא יקבל מהמדינה הטבות מס.

אז איך עושים את זה ? החיסכון מוכר בשלושה מוצרים : קרן פנסיה, ביטוח מנהלים (תגמולים לעצמאיים) וקופת גמל. לכל אחד מהם יש מאפיינים שונים, יתרונות וחסרונות. חשוב להתייעץ עם בעל רישיון לבחירת המוצר המתאים ומאפייניו.

